

OLIMPIADA DE LECTURĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ –LAV*
Etapa județeană
19 martie 2022
Nivelul 2 – clasele a XI-a și a XII-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excendente.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

CONCERT ÎN MEMORIA UNUI ÎNGER

de Eric-Emmanuel Schmitt

[...] Sunetele concertului „În memoria unui înger” se înălțau printre copaci pentru a se alătura cerului ceții tropicale, trilurilor de păsări, norilor pufoși.

[...] Cum putea băiatul acesta de douăzeci de ani să-i surclaseze pe Ferras, Grumiaux, Menuhin, Perlman, Stern și alții asemenea lor?

[...] Publicul a aplaudat până i s-au înroșit palmele, iar membrii orchestrei, la rândul lor, au lovit pupitrele cu arcușul. Stânjenit, considerând că s-a șters pe sine în favoarea lui Alban Berg, australianului i se părea nepotrivit să fie el, un simplu interpret, cel aclamat. A salutat așadar publicul stângaci, dar în stângăcia lui exista har.

Chris, obligat să se ridice în picioare ca să-și imite vecinii care îl ovaționau pe Axel, și-a mușcat buzele privind în jur: violonistul reușise să entuziasmeze un public ignar² - inși veniți să facă baie în mare, să stea la plajă, băștinași - prin intermediul unei creații dodecafonice³! La cea de a treia chemare la rampă, n-a mai putut suporta succesul celuilalt; s-a strecurat printre oameni, a părăsit auditoriul improvizat în aer liber și s-a îndreptat spre cortul său.

În drum l-a întâlnit pe Paul Brown, newyorkezul care organizase aceste sesiuni internaționale.

- Ei, micului Cortot i-a plăcut concertul?

Paul Brown îi spunea lui Chris „micul Cortot” fiindcă era francez și pianist, or, pentru universitarii americani, Cortot simboliza pianistul francez prin excelență.

- Axel mi-a dezvăluit o creație după care nu mă înnebunesc!

- S-ar spune că ești contrariat, că ești silit să depui armele. Aș zice că nu te-a încântat nici să-l apreciezi pe Berg, nici să-l admiri pe Axel.

- Admirația nu este punctul meu forte. Prefer provocarea, competiția, victoria.

²IGNĂR ~ă (~i, ~e) *livr.* (despre persoane) Care vedește lipsă de cunoștințe sau de practică într-un anumit domeniu; ignorant; incompetent; necompetent; neștiutor.

³ DODECAFONIC, -Ă *adj.* Referitor la dodecafonie (DODECAFONIE *s.f. Muz.* Tehnică modernă de compoziție muzicală, bazată pe egalitatea celor douăsprezece sunete ale scării cromatice regrupate în serii, constituind prin diferite transformări organizarea unei părți).

- Știu. Axel și cu tine reprezentați contrariile. Unul zâmbește, celălalt transpiră. Tu ești un luptător, el este zen. Tu concepi viața ca pe o înfruntare, el înaintea fără să își imagineze cel mai neînsemnat pericol. [...]

- Cine are dreptate? a întrebat Chris.

- Mă tem că tu ai dreptate.

- A...

- Da, nu degeaba sunt american, micul meu Cortot. Inocența și încrederea sunt frumoase, dar n-au ce căuta în lumea noastră. Este nevoie de talent ca să începi o carieră, dar pentru a o desăvârși este nevoie de hotărâre, de ambiție și de o tenacitate furioasă. Tu ai mentalitatea adecvată!

- A! Crezi că aș interpreta mai bine decât Axel?

- Nu am spus asta. Nimeni nu poate interpreta mai bine decât Axel. Dar presupun că vei avea o carieră mai bună decât a lui.

Îndărătul acestei aprecieri se afla o rezervă apreciabilă, chiar o condamnare, însă Chris a hotărât să nu păstreze decât complimentul.

- Cain și Abel! Dacă ar trebui să vă botez din nou, numele astea vi le-aș da. Doi frați cu firi opuse: Cain - cel aspru și Abel - cel blând, a exclamat americanul lovindu-se cu palma peste frunte.

[...] În dimineața ultimei duminici a stagiului, Chris a sărit din pat cu părul zburlit, alungat din așternut de nerăbdare: îi era cu neputință să doarmă mai mult, avea nevoie de acțiune, simțea în mușchi o mâncărime care îl îndemna la înfruntare.

[...] De fapt dorea să lupte, să-l sfideze pe Axel, să o ia înaintea australianului, să nu se despartă de el fără să-i fi arătat că îi este superior și să-l oblige să muște țărâna.

La micul dejun, s-a așezat în fața violonistului care a ridicat nasul din farfurie.

- Bună dimineața, Chris, mă bucur că te văd, a spus Axel.

Axel zâmbea cu acea blândețe vagă pe care i-o permitea forma pleoapelor, un abandon aproape feminin care zdrobea inimile fetelor și îi tulbura pe bărbați. În același timp, ochii albaștri mari, atât de atenți la interlocutor, dădeau impresia că, în timp ce îi privea, îi și radiografia.

- Bună, Axel. Ești pregătit pentru astăzi?

- De ce? Ce se întâmplă astăzi? A, da, întrecerea...

[...] Chris nu putea concepe că Axel nu este obsedat de cursă. „Își bate joc de mine! Se prefacă că este relaxat, dar de fapt nu s-a trezit decât pentru asta.”

- Nu știu dacă să particip, a continuat Axel. În după-amiaza asta am chef să citesc pe plajă niște partituri și o carte pe care am început-o deja.

- Nu poți să nu te implici! s-a indignat Chris. Toată lumea te-a apreciat ca solist, iar izolarea asta riscă să fie greșit interpretată.

Axel a roșit.

- Ai dreptate, scuză-mă, am să particip. Mulțumesc pentru că m-ai adus cu picioarele pe pământ. Uneori mă comport monstruos, mă gândesc numai la mine, în loc să mă gândesc la grup.

„Gândește-te în primul rând la mine, fiindcă am să-ți arăt eu ție”, a bombănit Chris în sinea lui.

La ora nouă s-a dat startul întrecerii. Candidații au primit o bicicletă, o hartă a insulei și un prim indiciu; după semnalul de plecare, vor înainta de la un reper la altul - fiecare loc indicând detalii pentru următorul - până la ultima ascunzătoare unde se afla comoara. Cel care deschidea primul cușorul piratului lua jetonul cu numărul unu, următorul - jetonul cu numărul doi și așa mai departe.

- Fie ca cel mai bun să câștige! a urlat Paul Brown, roșu la față, cu venele de la gât umflate.

[...] Chris a pornit cu toată energia sprintului final, gândind și pedalând, împingându-și vecinii cu coatele.

[...] Percepându-l pe australian după chipul și asemănarea lui, își imagina că Axel pedala încet în mod intenționat, nu se implica prea mult ca să evite confruntarea cu Chris; astfel Axel putea să-și spună că, dacă ar fi vrut, l-ar fi întrecut.

- Ticălos! Trișor! Nenorocit! bombănea Chris pedalând frenetic, în timp ce ataca o pantă abruptă.

[...] În scurt timp nu mai erau decât ei doi: australianul și cu el; în sfârșit cursa devenea un duel așa cum își dorise.

- Duel, duo... Prostul bătrân de Pastella, de la muzica de cameră, pretindea că eu confundam cele două noțiuni! „Un duo înseamnă să cântați împreună, domnule Chris; un duel înseamnă să cântați unul împotriva celuilalt”, repeta nulitatea aia expirată. Nu este de mirare că a putrezit într-un post de profesor fără să întâlnească publicul, nu s-a prins că, dintotdeauna, totul este un duel!

Nu asta se întâmplase miercură trecută, când Paul Brown ceruse ca Axel și Chris să interpreteze *Sonata pentru vioară și pian* de Franck? După câteva măsuri, atunci când a înțeles că Axel ataca lucrarea cu naturalețe, cu prospețime, de parcă ar fi compus-o chiar în acea dimineață, Chris s-a hotărât să atragă atenția asupra lui însuși, arătând cuprinderea posibilităților sale pianistice, multiplicând nuanțele, devenind foarte vioi când trebuia să fie doar vioi, apoi foarte tandru, foarte visător, clocotitor, excesiv, manierat, suprainterpretând conștient creația lui Franck astfel încât, prin comparație, demersul lui Axel era timid, fără strălucire. Operațiune reușită: complimentele s-au îngrămădit asupra lui Chris; numai Paul Brown, arborând o mină sceptică, i-a arătat francezului că i-a descoperit manevra și că nu o aprecia deloc.

Borna cu numărul douăzeci! După simboluri, Chris a dedus că prețioasa comoară se află sub apă, sub recifele de corali. În sfârșit, avea să profite de luna de zile de antrenament pentru scufundări.

Devansându-l pe Axel cu patru minute, a ajuns pe țărm, și-a ascuns bicicleta într-un tufiș apoi a alergat până la micul golf pe care i-l indica harta.

Acolo, într-o gheretă, îl aștepta echipamentul pentru scufundare având sigla „Music and Sports in Winter”.

- Perfect, nu m-am înșelat. La fiecare zece secunde își verifica avansul privind pe furiș în urma lui, în timp ce îmbrăca costumul, agăța butelia cu aer în spate și își punea labele de scafandru și își fixa masca.

Axel a apărut. Ca și cum l-ar fi ciupit cineva, Chris s-a aruncat în apă, grijuliu să rămână în frunte, înotând cu mișcări largi spre corali.

- După calculele mele, trebuie să fie la est.

A înaintat ondulându-și trupul și a ieșit la suprafață. Din reflex, după o sută de metri s-a întors să vadă unde era Axel; acesta tocmai se îndrepta spre vest.

- Vest? De ce spre vest?

Furios, s-a răsucit, și a pornit într-acolo, încercând să mai câștige un plus de viteză. Peștii fugeau speriați în jurul lui. Poate avea o șansă, fiindcă Axel înota deasupra stâncilor în timp ce el o lua de-a dreptul prin apă.

Aproape de recifele de corali, la o distanță considerabilă în poiana lichidă, i s-a părut că zărește o formă insolită. Cufărul? A sprintat riscând fie asfixierea, fie o întindere musculară.

La dreapta lui, Axel a ocolit formațiunea de corali, apoi s-a strecurat printre stâncile masive, cu vârful ascuțite. Să fi văzut oare un animal periculos care l-a obligat să dea înapoi atât de brusc? A simțit vreo slăbiciune? S-a sprijinit, fără să-și dea seama, de o stâncă instabilă? Un bloc de rocă s-a desprins, apoi un al doilea, iar silueta a dispărut într-un nor de așchii.

Chris a ezitat. Ce să facă? Să meargă la el? Să-l ajute? Așa fusese învățat când și-a luat diploma de scafandru. În același timp, voia să fie sigur că pata brună din stânga sa, la zece metri adâncime, era chiar cufărul piratului.

Totuși, respectând codul, s-a apropiat de apele tulburi în care Axel își mișca trupul. Acesta, după surparea pietrelor, își prinsese picioarele într-o falie a stâncii. Văzându-l pe Chris, i-a făcut semne de mare suferință.

- OK, OK, am să te ajut, a explicat Chris din gesturi, dar vreau să recuperez de alături dovada victoriei mele, jetonul cu numărul 1.

Axel a protestat, a făcut ochii mari, a înțețit chemările de ajutor.

„A, nu, mie nu-mi juca teatru! Cunoscut trucul: după ce te voi ajuta, ai să scapi din strânsoare, ai să-mi dai un brânci și ai să te duci glonț să-mi furi jetonul cu numărul 1. De altfel ai dreptate, nu îți port pică, și eu așa face la fel. Dar, în măsura în care am posibilitatea să aleg, am să optez pentru această variantă. Pe curând, număr 2!” a gândit Chris.

În timp ce se îndepărta, Axel a dat și mai tare din mâini și din picioare, cu fața schimonosită, strigând cu riscul de a se îneca.

- Devine isteric la gândul că va pierde, s-a amuzat Chris aruncând o otheadă spre rivalul său.

Fără să se grăbească, a deschis, nu fără efort, capacul greu al cutiei care acoperea jetoanele de aramă, l-a căutat pe cel cu numărul 1, l-a găsit și l-a băgat în buzunar, apoi s-a îndreptat încet, vesel spre Axel. Când s-a apropiat la câțiva metri a observat un detaliu anormal: bule de aer ieșeau din spatele lui Axel, nu din masca lui, iar trupul nu i se mai zvârcolea. Ce se întâmplase?

A simțit un fior pe șira spinării. Nu cumva tuburile de oxigen au fost smulse în cădere? Cuprins de panică, i-a tras lovituri repetate cu labele de scafandru. Prea târziu: Axel, cu pleoapele închise, gura căscată, fără viață, rămânea nemișcat. Stâncile care îi prinseseră picioarele îl rețineau în adânc.

În acel moment Chris a zărit o umbră în depărtare. Kim căuta ultima bornă.

Pianistul a gândit repede: fie rămânea și trebuia să explice de ce nu l-a ajutat pe Axel, fie pleca discret, lăsându-l pe Kim să descopere cadavrul. Fără să stea prea mult pe gânduri, a pătruns în recifele de corali ca să nu fie observat de Kim care, pentru moment, înota într-o direcție greșită. S-a strecurat până pe plajă, s-a ascuns îndărătul palmierilor, a lăsat echipamentul, supraveghind marea și uscatul de unde putea să se ivească dintr-o clipă într-alta un alt participant la cursă.

Apoi a alergat spre bicicletă, s-a felicitat că o ascunsese de Kim, care nu putea pretinde că el, Chris, se găsea în împrejurimi, și a pedalat furibund. La capătul puterilor, cu inima bătându-i gata să îi spargă pieptul, a ajuns în campus și a trecut, victorios, linia de sosire.

[...] În orele care au urmat, în vapor, în jeep, în avion și-a frământat mintea otrăvit de două sau trei gânduri: să verifice dacă planul său este solid, să răspundă obiecțiilor, să-și imagineze ce i se putea întâmpla în cel mai rău caz și să schițeze o modalitate de a scăpa. Puțin îi păsa de Axel, se gândea la el, numai la el, la eventuala vinovăție sau, mai degrabă, la ceea ce i s-ar putea reproșa.

Când, în acea zi de 4 septembrie 1980, a pus piciorul în Paris, fără să fi închis ochii și trecând prin vamă fără să fie luat la întrebări, a crezut că este salvat. „Nu vor veni să mă caute aici, totul este în urma mea. Ura!” S-a dus la toaletă ca să execute un dans al bucuriei, de parcă ar fi câștigat din nou.

În fața benzii rulante care aducea bagajele, privea lumea din jur binevoitor, în spiritul regăsirii, sedus de pereții mari și albi, de podeaua de marmură, de cromul imaculat, de tavanul care filtra lumina pariziană de culoarea mercurului. Brusc, în spatele geamurilor înalte ale holului public și-a zărit mama. Îl pândeau printre ceilalți călători. Neliniștită de întârziere, angoasată că nu-și vede unicul fiu, arunca priviri disperate în jurul ei. Câtă disperare! Câtă iubire îndărătul acestei tulburări...

A tresărit.

La Sydney o mamă avea să afle, cu același chip desfigurat, dispariția fiului ei.

Fulgerat de evidență, și-a dat seama atunci că Axel tocmai murise și că el, Chris, este asasinul.

Traducere din franceză de Simona Brînzaru

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Publicul îl ovaționează pe:

- a. artistul francez;
- b. profesorul de muzică de cameră;
- c. artistul australian;
- d. organizatorul newyorkez.

2. Competiția sportivă are loc:

- a. sâmbătă și duminică;
- b. doar duminică;
- c. marți;
- d. pe durata unei săptămâni.

3. „Music and Sports in Winter” este:

- a. borna cu numărul douăzeci;
- b. denumirea concertului la care participă Cris și Axel;
- c. denumirea cufărului care ascunde comoara;
- d. sigla echipamentului pentru scufundare.

4. Cris își verifică avansul:

- a. la fiecare zece secunde;
- b. la fiecare cincisprezece secunde;
- c. la fiecare douăzeci de secunde;
- d. în fiecare minut.

B. (4 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează, pe foaia de concurs, doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Concursul sportiv începe la ora nouă.
- 2. Newyorkezul crede că numele potrivite pentru Chris și Axel ar fi Cain și Abel.
- 3. Axel își prinde piciorul într-o falie a stâncii.
- 4. Chris îl întâlnește pe Paul Brown după prestația muzicală a lui Axel.
- 5. Chris execută un dans al bucuriei.
- 6. Pe aeroport, Chris este așteptat de către mama lui.
- 7. Axel și Chris interpretează „Sonata pentru vioară și pian” de Franck.
- 8. Chris și Axel discută duminică dimineața, la micul dejun.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos:

- 1. Precizează motivul pentru care Chris își dorește să îl învingă pe Axel în competiția sportivă.
- 2. Menționează trei trăsături morale ale lui Chris.
- 3. Explică semnificația dansului bucuriei executat de Chris pe aeroport.
- 4. Interpretează intuiția lui Paul Brown cu privire la numele care li s-ar potrivi celor două personaje, Chris și Axel, prin analogie cu povestea biblică a lui Cain și Abel.

D. (12 puncte)

Pornind de la textul suport, imaginează-ți că, după prestația artistică a lui Axel, acestuia i se cere să țină un discurs de mulțumire adresat publicului, în cadrul unei serate. Ajută-l să redacteze conținutul acestei cuvântări într-un text de cel mult 30 de rânduri.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Portret în oglindă – pianista Mara Dobrescu

Născută în România, Mara și-a început pregătirea muzicală la vârsta de 6 ani. Stilul său elegant și subtil a atras repede atenția audienței și criticilor, fiind invitată să cânte alături de mai multe filarmonici din țară. Mara a absolvit cursurile Universității de Muzică „George Enescu” din București și pe cele ale Conservatorului Național Superior de Muzică din Paris și a studiat la Conservatorul din Geneva. Printre importantele figuri muzicale alături de care a avut oportunitatea

să lucreze se numără Martha Argerich, Pierre-Laurent Aimard, Dominique Merlet, Jean-Claude Pennetier și Theodor Paraskivesco. Mara a primit numeroase premii în cadrul competițiilor internaționale la care a participat, precum Sydney International Piano Competition sau Maria Canals Competition. Pianista a susținut mai multe concerte în Europa, America de Sud, Asia, Australia sau America de Nord. A înregistrat și un prim disc dedicat lui Robert și Clarei Schumann. Mara Dobrescu participă în această perioadă la [Festivalul SoNoRo Musikland](#) – ediția a III-a.

Începem cu o întrebare ușoară sau dificilă, depinde de perspectivă: ce vezi când te privești în oglindă?

Depinde de oglindă... de multe ori îl văd pe copilul care am fost. În liftul hotelurilor, când sunt singură, fac *mutre* și râd! Văd alteori experiențele zilei care mi se citesc pe față sau în lumina ochilor. Uneori ridurile îmi zâmbesc și îmi spun că a fost o zi bună.

Care este motto-ul preferat?

Deviza lui Darwin legată de adaptabilitate: „Speciile care vor supraviețui nu sunt nici cele mai puternice, nici cele mai inteligente, ci cele ce se vor adapta cel mai ușor”.

Ce te face să zâmbești?

Frumusețea naturii și candoarea copiilor mici sau mari.

Ce personalități muzicale te-au inspirat de-a lungul timpului?

Mozart, Lipatti și Bernstein.

Ai avut o persoană care ți-a influențat viața/destinul?

Muzica. Am avut șansa să întâlnesc foarte multe personalități extraordinare grație muzicii, începând cu Marta Argerich, Pierre Laurent Aimard, Jean Claude Pennetier și lista este FOARTE lungă. Găsesc că e o șansă să fii muzician!

Ne poți dezvălui o culme a bucuriei pe care ai urcat la un moment dat?

Da, realizarea unor proiecte de care chiar am fost mândră, cum ar fi ultimul spectacol creat la Paris, „Il faut que vous fassiez un rêve”, sau recitalul din celebrul festival de La Roque d’Anthéron.

Ce vis nu ți-ai împlinit până acum, dar care e realizabil?

Să cânt alături de Cvartetul Belcea, pe care îi ador!

Ce ai învățat din cea mai dură lecție de viață?

Că solidaritatea este de aur.

Ce calități apreciezi cel mai mult la un om?

Generozitatea și umorul.

Dacă ai schimba o singură trăsătură de caracter, care ar fi aceea?

Indecizia.

Cum arată pentru tine o zi leneșă, în care timpul curge blând?

O dimineață parfumată de râsetele copiilor, lectură la umbra copacilor și în adierea vântului, o întâlnire la pian cu un compozitor iubit, o plimbare în natură sau doar un extaz în fața unei pădii și o cină în „tête-à-tête” la lumina lunii.

Care este cartea la care revii uneori?

„Citadela” lui Saint Exupery.

Care este obiectul preferat din casa ta?

Pianul.

Cum ar arăta anul tău sabatic⁴?

Ar semăna cu o mare călătorie în jurul lumii.

<https://www.ziarulmetropolis.ro/portret-in-oglinnda-pianista-mara-dobrescu/>

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Redactează, sub formă de enunțuri, răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Menționează dacă secvența: „Am avut șansa să întâlnesc foarte multe personalități extraordinare grație muzicii”, conține un fapt sau o opinie.

⁴SABÁTIC, -Ă, *sabatici*, -ce, adj. De sabat. ◊ *An sabatic* = an de studiu acordat universitarilor din anumite state, în care aceștia sunt scutiți de obligațiile didactice. – Din fr. *sabbatique*, engl. *sabbatical*.

2. Realizează un portret al pianistei Mara Dobrescu pornind de la răspunsurile pe care aceasta le oferă în cadrul interviului.

3. Explică viziunea interviuatei asupra adaptabilității pornind de la deviza lui Darwin, aleasă de aceasta ca motto preferat.

4. Prezintă semnificația răspunsului oferit de pianistă la întrebarea: „Ce vezi când te privești în oglindă? /Depinde de oglindă... de multe ori îl văd pe copilul care am fost. În liftul hotelurilor, când sunt singură, fac *mutre* și râd! Văd altele experiențele zilei care mi se citesc pe față sau în lumina ochilor. Uneori ridurile îmi zâmbesc și îmi spun că a fost o zi bună.”

B. (12 puncte)

De ce crezi că pianista mărturisește că „solidaritatea este de aur”?

Motivează-ți răspunsul, într-un text de cel mult 20 de rânduri.

SUBIECTUL al III-lea 10 puncte (câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 4 puncte pentru cerința 4)

Privește captura de ecran de mai jos, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Indică tema pe care o abordează textul multimodal dat.
2. Precizează ce trebuie să faci o persoană care dorește să participe la concertul „Power vibes”, organizat de Universitatea Transilvania din Brașov.
3. Identifică trei instrumente muzicale reprezentate grafic în afișul din captura de ecran.
4. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, mesajul transmis de titlul concertului: „Power vibes” – „Emoții puternice”.

